

որ Պօմնայի խռովվութիւնը լըմբնցած
է . սակայն ապստամբներուն երկու ա-
պստամնարան մնացած էր . մէկը Պի-
հաջ քաղաքը և միւսն ալ բերդը ,
երկուքն ալ ամուր , և պաշարման և
պատերազմի գիմացող անզեր : (Օ-
մանեան զօրքը քաղաքն ու բերդը պա-
շտեր էին . և 14 օր գնդակոնելն
(խումագարայով ծեծելըն) եարք կայ-
սերական զօրքը յարձակմամբ քաղաքն
ալ տախին բերդն ալ . զօրապետ և հա-
ստրակ զօրքը աներիկիւղութեան և կրտ-
բիճութեան կողմանէ իրարմէ գերա-
զանց երեւելու եռանդի մը կը ցըսու-
նէին վրանին : Պիհաջ քաղաքը Աւրադ-
րիայի առհմաններուն մօտ ըլլալը՝ ա-
պստամբներուն բանին շատ աղէկ
կուգար . աւստի կայսերական զօրաց
այս քաղաքին և բերդին ափրելը բո-
լոր գաւառին խաղաղութիւնը հառ-
տանելու և խռովվութիւնը վերջանա-
լու տպահովութիւն մըն է : Ապարա-
պետ Տարձրապատիւ Յօմէր փաշայն
զօրացը վարմունքէն . և կարիճութե-
նէն գոհ ըլլալը՝ բարձրագոյն գուռը
իրկած ծանօթարար գրութեամբը ա-
նոնց մէջէն երեւելի կարիճութիւն
ընտնիւրուն համոր առանց աստիճա-
նի խարութիւն ընելու վարձը ու-
զած էր :

— Եյս առտու (մայիս 4) Աշդիկ-
ասսի տեղու շոգենաւով Զանաք քալէ-
քաղաքը և կաւ Եժիպտոսի մեռնող վոր-
խարքայ Վուհամմէտ Ելի փաշային տը-
զան Վուհամմէտ Ելի պէջը, որ ցամաքը
ելու և շիտակ զգուշաբներ (քառան-
դինը) կնաց : Հոն զգուշութե՛ համար
պէտք եղածին չափ Ժամանակ կենալէն
եաքը Ճամբան շարունակեց դէպ 'ի
Կոստանդնուպոլիս :

— Ոյշիս 4 ին Նաբէնոտէրիէն և կողնաւուէ մը մէկը փախսեր էր առանց ըլզգու շարանը մանելու : Ի՞անը Չանաք քալէ քաղաքին առողջութ գիւնանին (քառանդին նէղաքէթիին) կողմը իմասցուցին . որ անմիջապէս Չանաք քալէ քաղաքը և շրջակայնները գտնուցութենի կանոնի տակ ըլլալ հրատարակեց . անանկ որ՝ այն օրը նեղուցէն անցնող առագաստաւոր և շգգեշարժ նաւերը չի կրցան քաղաքին հետ հաղորդական ցութիւն ունենալ . թէ որ մէկ նոր ձախորդ դիմուած մը չի պատահի նէկ կ'ըսէ մայիս 4 ին գրուած նամակը , վաղը այն գդուշաբանին կաողը կը վերնայ :

— Եպրիլ 26ին Պուբրէշչն գրաւած
լստրերուն նայելով՝ թէ Օմաննեան
մեծազօր տէրութեան և թէ ուռ-
սաց կողմէն Ալահ և Պուղտան կե-
ցող զօրբերը լըման անկեց գուրս ե-
լեր են : Վինա ետքը մնացող առևսաց
զօրքերուն խումբերը ապրիլ 21ին
Պուբրէշչն ելեր են . և նոյն ամոց ՀՅ
ին երկու ալյա հետեւակ զօրք և եր-
կու տէրութեան զօրաց զինուորական
հրամանատարներն ու զօրապետները
մի և նոյն ժամանակի մէջ գուրս ե-
լեր են . և այս առիթով մեծ ազօր տէ-
րութեան զօրաց զօրապետ մեծապա-
տիւ Հալիմ փաշյն և ուռւսաց զօրա-
պետ Խվինէ Ճէնէուալը զատ զատ ՚Ն
պաշտօնէ պատուէր և ադդարարու-
թիւն տութիւն Ալահու կուսակալ մե-
ծապատիւ Ադիբագէյ իշխանին . որկէց
գովինատ ալ կ'ելլէ թէ յիշեալ իշխանին
խոհեմ կառավարութեանը, և թէ այ-
երկիրներուն խոհական և խաղաղա-
սէր վարմունքին : Ալահու և Պուղ-
տատնու երկիրները երկու տէրութեանց
զօրքը երեք տարի կեցան :

— Պուղանի Պէռլատքաղաք ապր
րիւշն մէկ զարհութելի հրդեհ մը պա-
տահելով կրակին առաջը առնելը ան-
հնար եղեր է . և գրեթէ ամքողքա-
ղաքը հրց ճարտկ ըլլալով մոխիր դար
ձեր է :

- Երիբաց առաջ մեծագոր ակրու

թեան պատերազմական առագաստա-
ւոր նաւերէն սերաց պահի և մրադի
լաֆէր անուն նաւերը ծովական կըր-
թութեան համար Խնկիլթէ ուռայի կող-
մբը դաշեր էին : Այս տեղաց դաւ-
նալով երբ որ կոստանդնուպօլիս գա-
լու ճամբայ բոնած էին՝ հիւանդու-
թիւն ինկառ նաւուն մէջ . երկուքէն
մէկէն 12 հոդիի շափ նաւատափ , և
սերաց պահի նաւուն ալ նաւագետը
մեռան :

-- Վայիսի առաջն օրը Եգիպտոսի
կողմերէն նաւ մը կոստանդնուպօլիս
գալաց տիւռ ժաբուկ առաջ երկաթի
վրայ կեցած աւըստրիական նաւու-
մը գլխուն կողմէն զարնելով ճիշտուր-
ըստած տեղը կը կոտրի . և նաւը
շատեկի բեռնաւորած ըլլալով հինգ-
վեց րոպէի մէջ կ'ընկղմի . և ցամաքի
մօս ըլլալով , և յիշեալ աւստրիական
ողին նաւէն ալ շուտ մը մակցիները
վար ինչեցընելով՝ նաւատիները ա-
մենն ալ ողջ առաջ ցամաքը հանե-
ցին :

-- Յաջորդ օրը պատահ իջի շուտենաւը
գետի ի մարմարայի բացը ճամբայ հա-
նելու համար նաւ մը քաշած ատենը
ժամ ժաբույշի կողմերը ծովուն եղերը
ցամաքը նոտեցաւ :

— Ենցած շաբթու մէջ կատան
գնուազօլոյ Տահմութ իշխայ ըստուած վա-
ճառատեղին Թափճի մը խանութ գող-
մանը էր . և խանութին էփ աղեկ գո-
զութիւն . եղեք էր թէ ստակի , և թէ
ստակ ընելու բաներու : Յաջորդ օրը
այս գիտուածս ստափկանութեան կող-
մը իմաց արուեցաւ . որ վեց հոգիէ
բաղկացած գողերու ընկերութիւն մը
բըռնեց նոյն օրը , և խանութին գող-
ցըլմծ թէ ստակին և թէ ուրիշ ապ-
րանքներուն շատոը ասոնց վլայէն գըտ-
նուեցաւ . որմնք աւնուեցան , և ան-
միջապէս խանութին տիրոջը տրուեցան
Դաղերը ստափկանութեան բանոր գը-
րուեցան : Դողցուած բաները ամենը
մէկէն 40, 000 զուռուշ աժողէքի
կ'ելլէին . և խեղճ խանութպանը ասոնք
գտնուելու և վերստին ձեռք ձգելու բա-
լըրովին յստ չունէր :

— Ենթեւի պակասութենէն պատճուած ջրայ քիչութիւնը մայրաքաղաքա գաբս գանուազդ Պ. Առել երեւելի բնալուծին առիթ տուաւ իր ճարտարութիւնը բանեցընելու . հորու ջը բով լաթ լուալու համար : Հորու ջուրին մէջէն կը զատէ կը հանէ այն նիւթերը՝ որ չեն թող տար որ այս ջուրը օձառը հալեցընէ և փրփրցընէ . այս նիւթերս մէջէն ելեւլուն պէս՝ ջուրը շատ աղէկ կը հալեցընէ օձառը , և լաթ լուալու աղէկ կուգայ : Պ. Առել պործենքոստ մարդ մը չէ . իր գիւտերը կը հաղորդէ ուրիշին . բայց իր անունովը հրատարակուիլը չուզեր Վնար համար իրեն մնայ նէ լագիւններու մէջ ալ գնել չի տար , և այս գիւ-

տըս ալ անծանօթ պիտի մնար, թէ
որ ֆռանսըզ հանձարեղ քիշկ մը, Պ
Վ էուօլո, աեղբէկութիւն առած և ա-
ռանձնին նամակով մը աեցւսոյ գաղղի-
ական ժողովական լրագրույն հաղլրգած
ըլլար. և այս է հորու ջրայն փայ ըլ-
լալու բնալուծական գործոլութիւնը
որ ամեն մարդ կրնայ ընէլէ ՚Ինդէ-
րուն անունը իտալերէն կը գրնեմք
մայրաբաղաբիս գեղավաճառներուն մե-
ծուգոյն մասին այս լեզուն ծանօթ ըլ-
լալուն համար :

1/2 66 1/2 66 1/2

Հորու կամ աղբիւրի ջուր մէ
նոյնիքան :

Յիշեալ դեղերը ջնութիւն մէջ ձգե
և խանիկն վաս ո՞նչ ոռ բառոց ժա

և կրամին վրայ դիր որ քառորդ ժամ
մու չափ եփի . եաբը վար առ , մէ
կոտել մը անցուք . և որովհետեւ և

Գելավ ջուրը գոլորշեք կ'ըլսայ և ցըն-
գելավ կը պակսի , պակսածին չափ
պարզ ջուր լից վլան . որ հօլան լման
ըլսայ :

Հիմա այս ջուրէն 50 կտմ՝ 60 տր-
րամ առնես, 100 հօլու հորու ջուրի
մէջ գնես և խռանես նէ, քանի մը
ժամ սպասելէն ետքը կը տեսնես որ,
ջուրին ատկը ճերմակ և անհալ փոշէ
մը ինչո՞ծ է. և ջուրը իրեն հումու-
թիւնը կորսընցուցեր է: Ինրանդ առ-
նես նէ ոչ լեզուդ կը փոխառցնէ և
ոչ ալ կը կըճէ: Մէջը օճառ ձգէ և
խառնէ, օճառը կտառելապէս կը հա-
լի և կը փրփրքի սոսոնիճի ջրոյ պէս: այն
ջուրը որ առաջ լեզի էր, բաւական
անուշ կ'ըլլայ, և տան պիտօնիցը կը
ծառայէ, զդ օրինակ լոթ լուալու,
կերակուր եփելու, և այլն: Ուէ որ նե-
ղի գաս, և ջրոյն վլայ ընելու գործո-
զութիւններուդ աւելի զգուշութիւն
ընես նէ, վերսյիշեալ բաղադրութիւն
շնուած ջուրը քիչ մը եվելիէ կ գնե-
լով, և քիչ մը շատկէ կ տաեն սպասե-
լով, այս կերտով մաքրուած ջուրը կը
խմուի ալ:

Բանը կը մնայ հասկընալ թէ այս
կերպով զտուած հորու ջուրին գինը
ջրկիրին բերած ջրոյն գնայն հետը հա-
մեմատելով որը աժան կ'ինաս քանիլ
թէ որ Պ. Առուելին մտածած և գտած
կերպը աւելի սուղ ըլլայ նէ՝ շատ օգ-
տակար բան մը ըրլլար ազգամտերուն
կարողութենէն վեր բան մը ըլլալով
Ասոր այս հաշիւը եղած է և գլո-
նուած է որ՝ Պ. Առուելին գտած կեր-
պը աժան կ'ըլլայ որով չէ թէ հիմա
ջրոյ պտղատութեսն ժամանակը այլ
և միշտ բանի որ ջրկիրները ջրոյն գի-
նը վար չեն ինչեցներ այս կերպու
շատ շահաւոր է ։ Եւ հաշիւն ալ
այս է ։

Ո՞էկ հօֆա ջուրը սրուն բաղադրու-
թեան կերպը ըսինք, 8 զուռուշով կը
շնուրի : Եւ սրովիշետեւ լաթ լուալու
ջուր ձարելու համար տակեց 50 ար-
քամ քան կը գրուի 100 հօֆա հսրու-
ջրի մէջ, 800 հօֆա լաթ լուալու և կե-
րակուր եփելու յարմար ջուր կունե-
նաս 8 զուռուշով, այսինքն 100 հօֆան մէ կը
զուռուս-չ : Ո՞էկ խոպա ջուրը՝ որ լի-
ցուն ըլլայ ալ նէ հաղիւ 20 հօֆա կու-
գայ, հիմա ջուրը քիչ եղած տեղերը
Պեղուը- և Պալաթիս 20 փարայ տա-
լու չեն հաճիր : Ծաէ որ տան նէ, որ
ջուրը ամենած պիտի ուեզուի, տակա-
ւին Պ. Խուէլին գտած և սորմիցու-
ցած կերպավու 100 հօֆա ջուրին 60 փա-
րայ շահ կայ : Բաել է որ երկու իլ-
լա ջուրին տեղը հինոր խոպա առած
կ'ըլլայ : Վմեն մարդ կրնայ այս ջուրը
ինքնին շնուր : բայց աւելի աղէկ է
գեղագործի մը շնուր տալ, և ամա-
նալ մը իր հսրուն ջուրին տանիլ որ
փորձ ընէ . և 100 հօֆային որքան պէտք
ըլլալը հասկընայ :

ԵՐՏԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ
ԳԱՐԴԻԱ: Խնցած շարթու ձայն՝ յի
ելաւ կրտսանդհուովոլիս, օրսկէս թէ
ֆուանսա մեծ յեղափոխական խռով
վութիւն մը ելքր է: Կւրոսպայի օրա
գիրերը ասանկ լուր մը չէին տար. և
թէ որ սասոյդ լըլլար նէ անհնար էր
որ լը-էին: Ի հարկէ սուտ էր. բայց
առունց պատճառի և բացէն շինուած
սուտ ալ չի կրնար լըլլալ. ասոր պատ
ճառ մը կը կարծեմք թէ գուշակաւ
կ'ըլլամք հետեւեալ յօդուածիս պատ
մածը. որն որ հոս թարգմանաբար դը
նելէն առաջ այս ալ լսենք որ՝ կւրո
պայի յեղափոխականներուն և հասա
րակապետականներուն հնարած սուտե
րուն առաջներ չէ ասիկայ:

Աառտէնիայի եցո ոը մօն պլան գաղ
զիէրէն օրագիրը կ'ըսէ : « Խէ՛ որ պլ

տըստած համբաւներուն հաւատացուի
նէ , մայիս ամսոյ առաջին օրերը նշա-
նաւոր պիտի ըլլան , Ֆուանսայի մէջ
ելլելու աղմուկով մը : | Իսամկապեառու-
թեան կուսակիցներուն միշտ սպառնա-
լից վարմունքը կ'երեւի որ այս վախիլ
կը հաստատէ : | իօն քաղաքին մէջ ե-
րեսուն հազարի շափ բանուորներ կամ
իբրեւ բանուոր պարտովներ ամեն օր
փոլցները կը պըլարտին , և իբրաբու-
պատահածներաւն պէս հարցուցածնին
այս է . այս իբրիո՞ն :

” ՞ինէվաքաղաքն ալ այս օրերս
Ժանիբոտ երեսով օտարականներ կը
տեսնուին : Երկրպագ կարգի յեղափո-
խականները Օռուիցերիի յեղափոխա-
կանները գրգռուելու աղեկ կ'աշխա-
տին . աղքատութիւնը շատ է . դրա-
մագլուխ գնող մարդուի միշտ ըլլալիքին
վրայ կասկած ընելով դրամագլուխին
տուեւտրական շըջանէ քաշեցին . ըլն-
տուկնին դրին : Փառասէք մարդուի ուր-
որ անանկ մէկը տեսնեն որ պատգա-
մաւոր ընտրողներու մէջ կը մտնէ , ա-
նոր պատիւ կ'ընեն , գինի կամ օղի կը
խըցընեն , որ ընտրութեան ատենը իր
անուանը քսուէ ձգէ ” :

Ո՞արսիլիսյի կանչե՛ւ պէ՛ մէ՛ օրսագի-
րը կ'ըսէ : « | օմակարտիւա մէկ նորյե-
ղափոխական ազմուկի մը կ'սպասէ . և
աշքը բնին Ձւանասայի վասյ է . յուսա-
լով որ սկզբնաւորութիւնը անկեց պի-
տի ըլլայ : Յեղափոխութիւնը քարո-
ջաղները այս երկիրս լւոր տարածե-
ցին , թէ յեղափոխութիւնը մօտերս
պիտի յաղթանակէ Փարփառու մէջ , և
աւելի եռանդնասները իրենց դաշնա-
կից ընտրելու վասյ շատ խոջահարքըն-
նութիւն մը չընելով իրենք զիրենք կը
խարեն . կարծելով որ | օմակարտիսայի
ազատութիւնը Վածծինին և | ըսրիւ
Ոօլէնին տոք ելլելով կ'ըլլայ » . (որոց
մէկը հաւաքայեցի և միւսը Փաւանուզդ
է) :

Ահա այս ձայներս են կը կարծեմք
որ Վարսիլիայի մէջ բաւական տարա-
ծուեր և բերնէ բերսն անցեր են
Կարելի է որ կաստանդնուպոլիս գա-
լու շոգենեաւու մը մէջն մարդիկ, ո-
րոց մէջ ալ անհանկներ կը գտնուին որ
կը կարծեն թէ ռամկապետական յե-
ղափախութիւն մը իրենց երջանկու-
թեան մէկ գուռ մը կը բանայ, ա-
սանկ լուր մը լսելով և ճամբայ ելլել-
նին մօտ ըլլալուն հսմար ստուգելու-
ժամանակ շունենալով, եկան պարզա-
պէս լասծ լուրերնին կաստանդնուպո-
լիս տարածեցին: Վայդը այս է որ
Քրուանասյի մէջ անհանկ մէկ յեղափո-
խութիւն մը եղած չէ մինչեւ մայիսի
8: որ մէր ձեսքը հասած Քրուանայի
օրագիրերը մինչեւ այն օրը կը հաս-
նին. բայց յեղափախութաններուն խը-
ռավութիւն հանելու համար իրենց
որոշած պայմանաժամկին՝ մայիս
կամ 4 օրերը սպասի ըլլացին: Եյտու
ամենայնիւ յեղափախութաններէն միշ-
վախ կայ. և կառավարութիւնը զբու-
շութեան մէջ է, յանկարծական շփո-
քի մասին առաջ առաջ առաջ առաջ

թի մը չկ բանուելլս համար :
Եւ որովհետեւ այս յեղափոխութիւնն իսպանացած էն, Եւրոպայի ամեն տէրութիւն ալ պէտք եղած զգուշութիւնները կ'ընեն : Յիշեալ իտալ ժի՞ֆ ժի՞ֆ օրոպիրը վերը դրած հասուածնուս անմիջապէս ետքը կ'ըսէ « Կայսերական կառավարութեան պաշտօնատէրն (Վագրիայի կառավարութիւնը) իրենց կողմէն արթնութիւննին և խստութիւննին կը կրկնապատկեն : Դ'ամբորդներուն, և մանաւանդ Պուանսայէն եկողներուն պարկերը և պայուսակները մանրամասնաբեար կ'նայուին . որ յեղափոխութեան վերաբերեալ ձեռագիր կամ տպուած գըրութիւններ չկ գանուին : Ոտքի վրացինուաններուն շատնայրքնապէս առուր

բըն ալ շատցընելու ստիպեց . որոնք
հաւաքել և տէրութեան գանձուն ա-
ւանդելը գծուար եղաւ . Աւսդրիսոյի
թշնամիները միաբանեցան նորէն ան-
տզգակի ըստած տուրքերուն հաւար-
մանը աւածը արգելքներ հանելու ,
տուրք աւնուած ինչքերուն գործա-
ծութենէն ետ քաջուելով . ինչպէս ծը-
խախոտը . որ հիմա ալ 1848ին յեղա-
փոխութիւնը մօտեցած ատենուան
պէս՝ մարդ գործ չածեր հրապարա-
կաւ . չէ նէ՝ հսկառակորդ կողմէն
գէշ կը գտնէ : Ուստեցքի մառէ շալը
թէ կայսերական գանձուն եկամուտին
վնասը գոցելու համար , և թէ անոնց
ըրած վարպետութիւնը իրենց ծախե-
լու համար պատերազմական օրէնք հը-
րատարակեց որ զօրաց գործածելու գը-
լանիկը (սիկարը) . քաղաքին բնակիչնե-
րէն հոգացուի . և ասիկիս զանալը
անհնար է . որովհետեւ զինուորը բըռ-
նի կ'ուգէ . որ թուրք մէջքը և գլա-
նիկը բերանը , պարծանօք մը կը պը-
տըսի քաղաքին մէջ . որն որ իր քաջու-
թիւնն է որ հնաղանդութեան տակ
կը պահէ . և ինքը իբրեւ յալթու՝
յաղթեալներէն առած տուգանքին
մուխը անոնց աչքին պիտի փչէ :

— Ոլոգինես վարդապետին մէկ
գործը սոր կորուտծ կը կարծուէր,
Ֆռանսայի աղջոյին ժողովցն մատե-
նագարանին գրասուտ Պ. Ալիլէրը գը-
տաւ : Եւ այս է բոլոր ու ուր հերձան
գիրքը . որուն մէջ հեղինակը կ'աշխա-
տի հաստատելու որ աղանդապետնե-
րը իրենց մոլար վարդապետու թիւնը
հին ժամանակի փիլիսոփայներուն գը-
րաւածքներէն առած են : Ամբովզ գիր-
քը բառն բարութիւն բաժնուած էր . ա-
ռաջինը հրասարակուած էր, յունա-
րէն ֆիլոզօֆութեալ (փիլիսոփայոցեալք
կամ կարծեցեալ իմաստասէլք) անու-
նով : Պ. Ալիլէր ասոր վերջին Եօլին տը-
րութիւնները գտաւ . որ հին փիլիսոփայ-
նը բուն վարդապետուեցը և նախնեաց
բարուցը վկայ նոր և հետաքրքրական
հմտութիւններ կուտան : Այս անգիւտ
հաստածներ՝ Ֆռանսայի համարակաց
կրթութեան նախիկին տեսուչ Պ. Ալիլ-
էրնին 1842 ին հին ձեռագիրներ փըն-

Ա.Մ.Ի.Ա.Ա. Ակադեմիկոս Վազգեն Հայրապետի օր-
ակիրը ֆռանքի ֆուգեն ապրիլ 21 ին
գրուած նամակէ մը յետագայ հասուա-
ծը կը հրատարակէ :

լըվ գրիս պիտանութիւնը և պառ
ուականութիւնը չառ աղջկ յայտնեց :
Գրտքիտաց յայտնի է որ Արտինէս՝
երրորդ գտրուն մէջ ծաղկած երեւե-
լի եկեղեցական մատենագիր մըն է .
Կելսո փիլիսոփային ընդգեմ քրիստո-
նէից շինած գրիսին հերքումը գրած է
անանի զօրաւոր խօսքերալ՝ որ անհա-
ւասները մինչեւ հիմա ոչ Կելսոի գր-
տած առարկութիւններէն զատ նոր
առարկութիւնն մը գտած . են հաւա-
տոյ գեմ . և ոչ ալ Արտինէսի տուած
պատասխաններուն գեմ բան մը ըստ
ունին : Ո՞րայն ասիկայ բաւական է
հասկըցնելու թէ ինչ յարդ կրնայ
ունենալ տասնի մէկ հեղինակի մը՝ մին-
չեւ իւր օրը քրիստոնէից մէջ ծագած
աղանդներուն , և ասով յունաց և հր-
ուոմայեցւոց հին իմաստասէրներուն
մարք կարծեացը հեցքումը :

ԱՆԴՐԻԱՆ : Ուռասաց կայսրը և ՏԵ-
ՐՈՒՍԻԱՅԻ ԹՁԱԳԱԼՈՐԾ արուեստից հան-
դէսը տեսնելու համար | Օնտուա պիտի
երթան : Այս ձայնս ինկիլթէռուա հը-
րատարակուեցաւ նէ, Վ ուլվիչ ծովե-
զերեայ քաղաքը պլաք ինչ ըստած նա,
ու պատրաստելու և զարդարելու սկը-
սան, որ ուռասաց կայսրը և ՏՐՈՒՍԻԱՅԻ
ԹՁԱԳԱԼՈՐԾ պատուով | Օնտուա բերեն :
Հակաւին գրիտղուիր թէ ասոնց որը

առաջ | օնտուա պիտի հասնի :
— Շատ մարդ հանդէսին ատենը
աւելի շահելու յուսով թագուհին ի-
րենց կողմը չահելու համար ընծայներ
տալ պարաստած էին : Ամենուն տու-
ածը առնելը գլուխ ելլելու բան չէր .
ուստի թագուհին հրատարակեց որ մի-
այն մինչեւ հիմա ինչ աստիճանի մար-
դոց առւած ընծայներն և ինչպէս ըն-
ծայներ կ'ընդունէր նէ՝ այս անդամ տու-
նցնպէս պիտի ըլլայ :

— Ելուեսափց հանդէսը մայիս 1 ին
(ապրիլ 19) բացուեցաւ . թագուհին
անձամբ , և պետութեան բոլոր նա-
խարաբները և երեւելի մարդիկ հան-
գոնուեցան : Որովհեաեւ 1 օնտուա
բոլոր աշխարհքէ ժողվուած անհատ-
նում բազմութիւն կար , այն օրը թա-
գուհայն հետ մէկ տեղ գրանուելու
սովորութիւն եղած մարդոցմէն և դըր-
սի տէրութեանց գեսապաններէն և տէ-
րութեանց կողմէն յատուկ խրիուած
երեւելի անձինքներէն զատ մարդ ներս
չառնուեցաւ : Յաջորդ օրերը բազմու-
թիւնը ներս մանելու հրամանի առմասկ
առնելով սկսան ամէն մարդ ներս մըր-
նելու : Թագուհին գալէն հինգ օր
առաջ հանդիսաբարը կարգի գրուած

— Այս հանգէսաներուն օրերը նաև
ւական պատերազմի կրթութիւն մըն
ալցուցընելու համար ինկիվզի կառա
վարութիւնը քօրդուկալի առաջները
կեցող նաւահանգէսին դրած էր որ
ի օնտուա գառնայ բայց Վալտանհայի
գուքսին ապատ սմբութիւնը վրայ գա-
լով հարկ եղաւ նորէն գրել որ այն նա-
ւախումբը հոն մնայ :
— Ինկիվզի արեւելեան ընկերուն
ձանագար հորդները որ Կսիայի ամէն
տեղերը կը պըտլատին , Զինատանի
ներսերն ալ ոլլորըտելով չինաց կայսե-
րանիսա Քէքին քաղաքէն 130 մզոն ալ
հեռու մերկ երկիր մը անիշտակ ժամա-
նակէ հոն գացած և բնակութիւն հաս-
տատած հրեայներ գտան : Բայց տա-
կաւին օրագիրերը ասոնց գտնուած
տեղին կողմը և անունը , և շատուոր
կամ քիշուոր ըլլանին չեն պատ-
մեր :

Ա.Մ.Ր.Ր.Ա. : Ակղզուրկ քաղաքի օր-
ակիրը ֆռանքֆօռդէն ապրիլ 21 ին
գրուած նամակէ մը յետագայ հասուա-
ծը կը հրատարակէ :

“ Արդեօք Շուարցենպէրկի իշխանը
յիրաւի Վագրիան իր ամէն նոհանգ-
ներով և գաւառներով մէկ տեղ
գերմանական գաշնակցութեան մէջ
խօժելու առաջարկութէնէն ետ կե-
ցան մի : Քանի մի օր առաջ առանկ
բաներու վրայ աղէկ տեղեկութիւն-
ունեցող մարդիկ ասոր վրայօք երկ-
բայութեան մէջ էն . և կերեւի ալ-
որ նոյն երկբայութիւնը տակուին կը
տեւէ : Մեր կարծիքն այն է որ այս
առաջարկութեանս միայն գործադ-
րութիւնը ուրիշ ժամանակի մնացած
է : Հաա նըշաններ կան , որոնցմով կը
հասկընամք որ Վագրիայի նախապա-
տիւ պաշտօնեայն միշտ անխախտ տա-
բանս քալեցընելու դիտաւորութեան
մէջ է : Կըսուի որ Տանիմարքայի թու-
գաւորական գիւտանին շատոնեղացած է
որովհետեւ անիկայ ասոր գիտաւորու-
թեանը գէմ գնելու գաղտնի կերպով
աշխատած է : Ինկիլթէռուայի և Ֆր-
ուսնսայի իրեն գէմ հանած բողքները
բոլըրտին կը մերժէ . և առիթ չփախ-
ցուներ հասկըցնելու թէ ինքը աղէկ
գիտէ որ ոչ Գուանարըզ և ոչ ինկիլթը
իրեն խորհածին գէմ մէկ ծանր և դժո-
ուարին արգելք մը գնելու վիճակի մէջ
չեն : Ֆրանսորզի գեսպանը կառաջարկէ
որ եւրոպայի բոլըրտ տէրութիւններէն
մէկ աւագաժողավ (գօնկըրէս) մը գու-
մարուի , և այս բանս սյն ժողովքին

առաջարկուի : Ըստարցենպէրի իշխանը
յամառութեամք մը այս առաջարկու-
թիւնս ալ կը մերժէ : Եղն իշխանը Ի՞ր-
բուսիայի թագաւորական զիւանին
քանի մի խնդիրներուն զիջած է . և ա-
սոր գլխաւոր պատճառն այն է որ կը
խորհի որ այս բանիս վրայօք Ի՞րուսիան
Վուանալզի և Խնկիլզի գէմ Աւտրիա-
յին պահանջմանը պաշտպանէ : Ըուար-
ցենպէրկ իշխանը վերջին անգամ՝ Ի՞րու-
սիա խրկած ծանենուցական նամակին մէջ
Գերմանական գաշնակցութեան հա-
մազգային ժողովը ին (ամէդ ժերմանիք)
բացուելուն ժամանակ կը նշանակէ
մայիս 1 էն մինչեւ 15 օրը : Եւ կըսուի
որ այս ժողովը մայիս 12 ին պիտի
բացուի :

ՈՒԽԱՍԱՏԱՆ : ՊԵտքըուրդի առեւ-
դրական լավագույն կը պատմէ որ անցեալ
տարի (1850 ին) ՊԵտքըուրդի մէջ 228
վաճառականի կը բնակէին օտար երկիր-
ներէն հմտ եկած և ասոնց ամէնուն մէ-
կէն ըրած աւուտուրներնուն գինը 11,
218,803.ըառ պօլսացի հասերէ, որ տաճ-
կի սոտակով կ'ընէ. 2,001,938.454 դրւ-
ուուշ : Ասոնց մէջ ամէնէն շատ առու-
տուր ընթաց մէկ բրուսիացի վաճառա-
կան մընէ . որ 500,000 քառ.պօլսանցի
առուտուր ըրեր է . ասկէց եաբը աւելի
առեւտուր ընտղներն են չորս հատ
ինկիլիզ վաճառականներ . որոնց ամէն
մէկն ալ երեք կամ չորս հարիւր հաղար
քառ.պօլսանցէն պակաս առուտուր ը-
րած չեն :

ԲՈՐԴՈՒԿԱՆ : Ալլահն հայի դուքսը
իր ապատամբութեանը մէջ ամէն տե-
ղէ հալածուելով թէ թագաւորական
զօրքէն, որոց զօրապէտն էր նյոն իսկ
թագուհին արքայապատիւ ամուսինը,
և թէ մոռել ուզած քաղաքները գըտ-
նուող զօրքերէն՝ (Օբօրդօքաղաքը գիւ-
մեց, որ ասկէց առաջ ալ Տօն Ալքելին
պատճառաւը ելած ապատամբուիննե-
րուն ատենը ապատամբներուն էի ա-
զէկ ապատասնի աեզի եղեր էր : Այս
տեղէն ալ հալածուեցաւ, և արդէն
ամէնաւն կործիքն այնպէս էր որ Ալլ-
ահն հայի գուքսին բանը լըմացաւ .
Ապանիա փախչելէն զատ բաց գուռ մը
չմնաց առաջը : Ատկայն երբեմն մանել
մէկ բան մը անսկնկալ յեղափոխու-
թիւններու պատճառ կ'ըլլայ . ինչպէս
որ այս անգամ ալ Քաղալ կոմին մէկ
գործը, որ կրնանք անխոհեմնեթիւն
ըսել, Ալլահն հայի գուքսին գատը
վաստիցընել առուաւ : Այս կոմինը տէ-
րութեան կողմէն (Օբօրդօյի կաւալվա-
րիչ գրուած էր . և գաղտնի քանի մը
մարդոց համար իրէն զուցուած էր որ
բռնէ և բանոը գնէ : Ապատամբը
(Օբօրդօյէն վլունտուելէն եսքը որ
բաւական հետացած և մինչեւ Պրակա-
գացած էր, Քաղալ այն մարդիկը բան-
ոը գնէլ տուաւ . որով քաղաքոցիք
զայրացած խոսվութիւն մը հանեցին
քաղաքին մէջ, որից Քաղալ հազեւ
ժամանակ ունեցաւ փախչելու : Շուտ
մը քաղաքացւոց կողմէն գուքսին պատ-

գամաւոր գնաց . այն ալ ետ դարձաւ .
և ասպիրլ 27 ին (ըստ մեզ , 15 ին) յաղը
թանակաւ (Օբօրդօ մոտաւ . քնակիչները
շատ սիրուլ ընդունեցին . և ինքն ալ
բնակութիւնը հոն հաստատեց : Այս
բանս կառավարութեան վիճակը կեր-
պարանափոխ ըրաւ . թօմար կոմսը պաշ-
տօնէն հրաժարեցաւ Ասլաննհայր
դուքսին (Օբօրդօ մոնելուն լուրը
է իզգօնա հասած օրը . թագուհին
հրաժարումը ընդունեց . և 'Կէրչէի
լայի կոմսին յանձնեց նոր նախարար
ներուն ընտրութիւնը : Ասիկայ սց դոր
ծը ընդունեց . ուստի նոր լուրերուն
նայելով , նախարարաց գահերիցութիւն
Ասլաննհայի դուքսին է մնացե՞ր

Յնկիլլզի Տօռնինի բանիքը օրագիրը կը
պատմէ թէ, երբ որ Խօսմար կոմսը
պաշտօնէն հրաժարեցաւ, նոյն կոմսին
հազարաս եղբայրը Ալիլլա Քապրալ
իր ապարանքին առաջը արուեստական
հրախաղ և թիւներ (Փիշենկ օյունի)
ընելով ու բախութիւնը յայտնեց :

ՊԵՏԱԿԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ
ԵԼՅՈՒՄՈՒՄՔԻՆ (իրատ մասրաֆին) ցու-
ցակը պոշտօնական կերպով հրատա-
րակեց : Այսցուցակին նայելովներկայ
1851 թուականիս մէջ տէրտութեան
գանձը մտնելու ստակին գումարն է
117.311.250 ֆռ.անք . և ըլլալու ծախ-
քին գումարն է 115 միլիոն 406.118
ֆռ.անք¹ . սրավ եկամուտը ծախքէն
1.805.132 ֆռ.անք աւելի կ'ըլլաց :

Ի ՏԱՅԼԻԱ : Ե՞ս ոք Յօն պլան օրադիբրը
ապրիլ 13 ին հառմէն գրուած նամակէ
մը առնելով կը գրէ : Իբրեւ ստոյգ կը
զրուցուի որ Հռոմ, Կաթոլիկ, Դօքա-
նա, Բառմա և Ոտուննա տէրութիւները
իրարու հետ քաղաքական դաշնակցութի
մը ընեցն վրայ են : Եյս էաշնակցութեա
ընդհանուր զինուորական գլուխը կամ
սպարապետը պիտի ըլլայ Կաթոլիկ թա-
գաւորը . և անոր տեղակալ Բառմայի
դուքսը . և քաղաքական կառավարութե-
մասին գլուխ պիտի սեպուի Հռոմ :
Առհա արակ բանէ հասկցու մարդիկ
անանկ կը կարծեն որ այս դաշնակցու-
թեանս յորդորողը և հաճեցնողը ֆրա-
ռանսըզի կառավարութիւնը եղած ըլ-
լայ . որպէս զի թէ ինքն և թէ աւս-
դրիական կառավարութիւնը զօրքերնին
հռոմայսւ երկրէն դուրս հանելու
կարող ըլլան առանց կասկածանաց :
Բայց անիկայ յայսնի չի զրուցուիր թէ
արդեօք Կաթոլիկ զօրքը Հռոմ պահպա-
նութիւն պիտի ընեն մի :

Եւ սրտիշետեւ այս մօտերըս Դօս
քանայի մեծ դուքսը Խտալիայի մէջ Ճա-
նապարհ հորդութիւն մը ընելով Հռոմ
և Եւաբօլի ալ գնաց, կ'ըսեն որ ասոր
այն տեղուանդ պլատութելուն ալ նազա-
տակը այս դաշնակցութիւննին է. և
Հռոմ երթալով քանի մի քաներու հա-
մար Հռոմայու պատին հետ մէջերնին
մտած պաղութիւնը վերցուած է. և
առ անձին մէկ պայման մըն տը հետը
ընելու հաճութիւնը տուած է:

ՍԱՐՏԵԿԻԸ : Երկեց քիչ մը ժամանակ տուած լրագրոյս թերթերուն մէջ կին մէջը պատմած էինք որ Դուռսկի մայրաքաղաքին մէջ և շրջակայները ապօստամբութեան խլքրտում մը ելած էր : Են ատենը Պառտէնիայի օրագիրներէն մէկ քանին այս լուրս սուտ հանեցին : Հիմա նոր եկած լուրերուն նայելով այս մարդկիս Հռոմացու և Պառանսայու մէջ և ուրիշքանի մը երկիրներ խոռովութիւն հանելու կ'աշխատին . և ասիկայ Տիեմոնթէի կառավարութիւնը իմանալով տանց մէքսնի մը հոգի ձեռքը ձգած և բանտը դրած է . և մնացածներուն ալ եւ աեւէն է :

卷之三

Ամենապատիւ Արքազան Պատրիարքի արժանայաբգ փախանորդ Տ. Խաղոցէս Շնորհափայլ Ա արդապելով աղբային տնօրէնութեամբ կարեոր գործոյ մը համար ամսոյս 15 ին երեքշաբթի օրը Առանա գնաց: Այնչեւ վերադարձը արժանապատիւ Տ. Պէորգ Շնորհ

1. **Ճերտակի հանդապիս լուսագերը**, որկեց է այս լուսը,
15 միխոն այսպան զարուուշ կը գտնէ : Բայց կը
կործեմք թէ առագբռութեան սիրալ պիտի ըլլայ .
115 զնելու տեղե լոկ 15 դրուած . չենէ եկամու-
տին ու ծափիթին մէջ շատ ասրբեցութիւն կը մտ-
նէ . որ ոնհաւասարի բան է :

Հափայլ Վ արդապետը սիտի կատարէ
փոխանորդութեան յատկացեալ գործ-
քերը :

— Այլաղբն մեզի կը դրեն : « Ի բա-
զում ժամանակաց հետեւ որ բարձեալ
էր պատճառ ծաղկելց ուսման ՚ի Ան-
բաստիա , այժմ միաբան սուրբ Նշա-
նի վանից սէբաստացի Բարսեղ աւագ
սարկաւագն ըստ իւրում բարեհամ .
բաւ ջանափրութեան կարգեաց նոր
՚ի նորոյ ուստոմնարան մի ՚ի վանս որը-
բայ Նշանի օգնականութեամբ քանի ըն-
կերաց ըստ թոյլտուութեան գերա-
պատիւ Առաջնորդի տեղը ոյն : Այժ-
մեն աւարտեալ է շինութիւն ուսում
նարանին . յորում պարու է լինել եր-
կոտասան սրամիա տղայք , որոց հաց
և հանգերձն հոգալըց է ընկերութիւն
զոր սահմանեալ են յատակ վասն նո-
րա ընդ հոգաբարձութեամբ յիշեալ
սարկաւագի : » :

Խնչպէս որ ուրիշ ժամանակները ալ ըստուած է՝ մեր ազգին մէջ գրադի. տութիւնը ուրիշ տեղեր խափանուելու աստիճան մօնեցած իրէն ալ վահեքերուն մէջ կը ծաղկէր . և ի՞նչ այլ առաջարկ այն տեղերէն կը տարածէր : Արիկայ այս պէս կը գտնեմք եւրոպացւոց ազգերուն մէջն ալ . ինչպէս որ նոցն ազգին երեւելի գիտնականները անտառա կը վկայեն . մէջերնին ըստը ալ կայ , որ Ճշմարիտ է . թէ վանկերը ըլլացին նէ՝ նախնեաց ոչ մատենագրութիւնները կը համեմէին մեր ժամանակը , և ոչ գիտութիւնները . մարդկացին ազդը բարբարոսաթենէ պահով և գիտութեան լուս չի մարելով մինչեւ մեզի հասցը նողները վանկերն են : Եւ որովհետեւ վանկերը քրիստոնէական վարդապետութեան վրայ հիմնած են , որ տեսաբանական կատարելութեան հասնելու փափաքողները աշխարհի զբաղմունքէն փախչելով հոն կը պատուպարին , և անզըաղ կետնք վարելով հոգեւոր կատարելութիւններնուուն միտ կը դնեն . ասովլը բրիստոնէական վարդապետութեան վրայ հիմնած են , որ տեսաբանական կատարելութեան հասնելու մեծ օգնական : Ուսոի աղջին ապագայան նկատող անձինք պէտք է Անբանատիոյ արժանաւոր Վասնորդ Տ . Կարապետ բարեշնորհ Եպիսկոպոսին յարդը գիտութեանց ալ աւանդապահ , և մարդիկ բարբարոսաթեան վիճակէն հանելու մեծ օգնական : Ուսոի աղջին ապագայան նկատող անձինք պէտք է Անբանատիոյ արժանաւոր Վասնորդ Տ . Կարապետ բարեշնորհ Եպիսկոպոսին յարդը գիտութեան վարդապետութեան տեսչութեանը տակը նոյն վանկը աղջին կը ծաղկի . ազգին մէջ ստումնական և իմաստուն եկեղեցականներ կը հասցընէ . պէտք եղած դպրատուններուն ալ վարժապետ կը հասցընէ , որ ՚ի մանկութենէ վանկի մէջ կրօնաւորական ճամբարով վարժուելով անշուշտ կը յուսամք որ բնութեան պարկեշտութիւնը կրօնից ամերլծութեան հետ կը լծորդէն . և հաւատոց և բարուց ուղղութեան չէ թէ միայն ուսուցիչ , այլև օրինակ կը լըսն : Պատին մեծապէս երախտաւոր կը ուեպէնք նոտ և սեբաստոցի տիրացու հարսեղ աւագ սարկաւագը , որ սարկաւագութեան պաշտօնին հոգին շատ աղջին իմացեր է . առաջնորդին օգնական ըլլալ այնպիսի բաններու մէջ՝ որ ինքն մինտի և առանց օգնականի մընար նէ շատ գժուարութիւններ կը կրէր , այս աղջուական ուսումնական էկեղեցականնը յիշեալ գժուարութիւնները վերցընելու օգնութիւն մատոց գերապատիւ Վասնորդին , աշխատաթիւնը չի ինայելով , և յիշեալ գպրատունը , որուն վարժապատճառաց սիստի բանեիք , ազգին մէջ ուսուցիչ հասցընելու ապատական մինչիք գտաւ ընկերութիւնն միլ յօրիւ

Նելու . որ իրենց՝ դրամական՝ նպաստ իւրը նոյն նպատակին պիտի ծառայե՞ն Ազգային բոլոր երեւելի բաները ա

գին հասարակութեան կամաւոր ար իւրը կ'ըլլայ . բայց կը համարձակի ըստըու որ՝ մշտնչենաւոր մնալու մը բան մը կամաւոր տուրքի կապուի նշյաջաղիք . և ասիկայ փորձով տեսա նմք . մանաւանդ գոլրատանց վրայ առւրբը կամաւոր ըլլալուն համար մար չի կրնար առւզը բռնադատուել, թոր չուզէ նէ տալ . և դպրատունը բոլոր պիտոյքը այն առւրբէն ապաս լով երլոր ստակը պակսի նէ՝ նովի համեմատութեամբ ծախքն ալ պա սեցընել հարկ կ'ըլլայ . որով վարժա պետ կը պակսի . և հետեւաբար գ տութիւն կը պակսի : Եւ որովհետե իւրաքանչիւր մարդ որ ստակ կուտա իր տուածին քիչութիւնը չի նայելո անանկ կը բռնէ որ բաւական ձեռով կոլութիւն կ'ընէ կօր գոլրատանը հա տատ մնալուն, երբ կը տեսնէ որ գրա րատունը ստակ տալու սկսած ժամա նակին պէս չի մնաց, սիրաը կը նեղո նայ . և եկամուտով եվելցընելու աշխա տեղուն տեղը իրեն տալիքն ալ կը կը րէ : Դմբազդաբար ասոր քանի մը ընկաները տեսած եմք . բայց այս բնիսկներս ալ աղդին ընդհանուրին ու մնատիրութեանը վրայ աղդեց թիւն ընելու չափ շատ չեն : Ուս թէ, Արքաստից վարդապետանոցին թէ ասոր նման ուրիշ գոլրատունն րու համար որ աղդին մեծկակ օգու մը ընելու գիտմամբ հաստատուա են . մեր գատմամբը պատշաճ կը ս պենք որ ընկերութիւնը ըլլայ . ընկե րութենէն ստակ ժողվուի . բայց տե ամիս այն ստակը միօրինակ առնելո յաւսով ձեռքերենին անցած ստակը ան միջապէս գոլրատան պիտոյիցը չի խար ձեն : Եյնպէս բանի մը խարձեն, ո անկեց գալու շահովը գոլրատանը մը արնջենաւոր և անխախտ եկամուտ ը լուս : Դպրատան մը յառաջադիմութ համար ընկերութիւնը ըլլալէն ետքն ալ տակ մը, գոլրատունը անանկ լարուելու է ինչպէս կը վարուէր ընկերութիւնը ըլլալէն առաջ . և վեց եօթն ամիս կա տարի մը կամ առելի ալ ընկեր գր ուղիներուն ստակը ժողվելու բաւա կանաչափ եկամուտ մը ձարելու դպրատանը, և այն եկամուտովք՝ ս ուաջին ժամանակի ծախքին համա տահմանաւած ստակն ալ հետը խառ նելով գոլրատան մէջի ուսմանց կար գը ընդարձակելու է : Որ տեղոր այ կերպովս տնտեսութիւնն ըլլայ նէ՝ այ անդի գոլրատունը կը հաստատեմք : Արքաստի ց սուրբ Նշանի վանքը հաստատուա վարդապետանոցին համար ընկերու թենէն գոլրատուելու կամաւոր տուրբ ալ չէ թէ ուղակի գոլրատան համար այլ վանքին համար առնուելիլ պատշա կը տեսնեմք մեր գատմամբը . այն պայ մանով որ՝ երբ որ գոլրատունը խափա նելու ըլլայ նէ՝ այն տուրբն ալ վեր նոյ : Դպրատան կամ վարդապետա նոցին գերագոյն տեսչութիւնն ալ այ վանքը ընէ . իր եկամուտէն ալ բա մը յատկացընելով : Վանի մը տոր ետքը՝ կատարեալ մսիթարութի կ'ը լլայ թէ վանքին, և թէ գերապատի առաջնորդ սրբազնին . երբ տեսն որ նայն վանքը կը թեալ աշակերտներ ամեն մէկը վիճակին մէկ մէկ գեղեց կ'երթան գոլրատուն կը հիմնէն ու սմանութը կը ծաղկեցնեն . ինչպէս, որ Վարսովա վանքին ու սմանարանն ելլու աշակերտները կը տեսնենք, ո վիճակը ու սմանիր կը ծաղկեցնեն :

յուսաւիք որ սուբբ ՚Նշանի վան
վարդապետանոցին մէջ ուսմանց
ռաջագիտութեան մեծապէս օգա

կ'ընէ բնիկ կեռարիս լովէրէկ գիւտիրացու Անուշէ ուստւմնասէր ծկահասակ պատանին, որ Անբառ գերազատիւ առաջնորդին քարաղըն է, և յօրինած գրութիւններ հանձարը կ'երեւի : Այս պանիս բանասատեզ զծական աշխոյժ մը ցցուցած է, մէկ սուանաւոր գիւմնութիւն մը շինելով ի դիմաց հգուցեալ մահաւորի Անբառիցու աղսերատացւոյ, որ ճարտար արստաւոր մըն էր ժամացցց յարգալու, և ատակաւին ծերութեան հակին չի հասած իր կեանքը կնքեց : Ապէս առիթները ուստումնասէր անձարը անանական հանձարը սրելու որբան ակուգան նէ, գիտութիւնն ու հճարը անանկ բաներ են որ այլոց զորդելով աւելի աղէկ կը փայլին կը զարգանան . և ինչորէս որ յիշեն Տիրացու Անուշէ հանձարեղ դու բանաստեզ զծութիւն շինելու առմը ներկայացաւ նէ՝ այն առիթը ձքէ չի հանեց, կը յուսամք որ այս գամիս ալ յիշեալ դպրատան մէջ տութիւնը ծաղկեցընելու ջանքով գին օգտակար ըլլալու առիթն ձեռքէ չի հաներ :

ԱՐՏԱՎԻԼ ՊՐ

Մշական : Ամերիկայի միացեալ հանգաց հարաւային կողմերը մօտ Զինաստանէն լայի բոյս բերին տնցին և շատ աղէկ յաջողեցաւ . որ չյուսար : Հոն բուսած լայերը ակողմէն բուն Զինաստանի մեծամասներուն գործածածած լային հաւասար կդայ . այսինքն՝ ճակով լայի ըստապինտ աղէկ տեսակին . այն աղէկ թիւնը անհնար է որ Կնկվլթէւու ճամբով եկածներուն մէջ ըլլայ . որ հետեւ մէկ մասնաւոր անուշահութիւն (բահիէ) մը ունի լայը . որ վէն անցնելով կը տիկարանայ և բրովին կը կորսուի . և Ոսկովիստան պիրի վրայէն ցամաքէն բերուելով անուշահութիւնը այնքան չի պիսիր : Յուաւելապէս այս մշակութեայրմար եկած աեզն է հիւսիսայ լայնութեան 34 աստիճանը : Խոէտամկաց երկիրն ալ այս մշակութիւննել պատշաճ տեսնուի նէ՝ Պէտք թէն մինչեւ Պալտատանի միջնորդուն վրայ եղած տեղերը ասոր մը կութեանը յարմար պիտի գատուի լու որովհետեւ Ամերիկայի կլիման սիսայինէն աւելի ցուրտ է . կը կ'ծեմք որ ասիսայի մէջ 36° և 37° հստացած լայնութեան երկիրներն ալ ուած պիտի դայ . որոնց տակը կամ տերը կ'յնան Պալմիր, Կոտանա, Հլէպ, Առւսուլ, Վանայ ծովուն հարւային կողմերը եւայլն : Պալմիր լային բայոր իրենց երկիրը բերել ու լու մասնաւոր գիւրութիւնն ալ ունի որովհետեւ Հնդկաստանի միջնորդութեամբ Զինաստան գտնուող հայ ճամահանաց հետ ընտանութիւն թղթակցութիւն և առետուր ունի թէ և պալտատացւոց չափ չէ . թէ այս օգտակար և մեծագին բայոր իրերկիրը աւած բերելուն և շատցը լուն եղանակը գտնեն նէ՝ մէծ բաներած կ'ըլլան . և իրենց շահու գուռ մը կը բանան : Խնկիլիվներ հետ նոր և շահաւոր առեւտուրի գուռ կը բացուի . որ Զինաստան թալր երկար ճանապարհը և այն զութիւնները քաշելով լայ առնեն համար մինչեւ . հնի երթարէն ու աղէկ կը սեսպէն Պատրոյէն և Խոր տերունէն և Կոտալայէն և Պալմիր առնել, որ իրենց երկիրը շատ ցալլալուն համար ցուսնիր :

Յիշեալ երկիրներուն աշխարհագրական աստիճաններուն չափութեալ է բարձրացնելու համար մարդի բայց ասոր ձեռք զարնելին առաջ հողին և գետնին բնութիւնն ալ հասկրնալու է . որովհետեւ ամեն հող թէ և մի և նոյն աշխարհագրական աստիճանի տակ ըլլոյ , ամեն տեսակ բերքը չի բերեր : Ասոր համար՝ որսկէս զի եղած փորձը պարագ չելլէ , մշակութեանը պէտք եղած մասնաւոր տեղեկութիւններն ալ ստանալ պէտք է . և աւելի դժուարութիւնը հոս է :

UF STUDY

Մշտական : Ամերիկայի միացեալ Հանդգաց հարաւային կողմէրը մօտ Չինաստանէն լայ բռու բերին տն ցին և շատ աղեկայալովեցաւ . որ չ յուսար : Հոն բուսած լայերը ա կողմէն բռուն Չինաստանի մեծամ ներուն գործածած լային հաւասար կ դայ . այսինքն՝ ճային լայ ըստա պինտ աղեկ տեսակին . այն աղեկ թիւնը անհնար է որ Խնկիլթէւռ Ճամբով եկածներուն մէջ ըլլայ . որ հետեւ մէկ մասնաւոր անուշահոտ թիւն (ըահիէ) մը ունի լայ . որ վէն անցնելով կը տկարանայ և բ բովին կը կորսուի . և Ոսկովիստան պիրի վրայէն ցամաքէն բերուելով անուշահոտութիւնը այնքան չի պ սիր : Առաւելապէս այս մշակութեայրմար եկած տեղն է հիւսիսայ լայնութեան 34 աստիճանը : Ուէ տաճկաց երկիրն ալ այս մշակութիւննել պատշաճ տեսնուի նէ՝ Պէր թէն մինչեւ Պաղտատ ուղղագիծ ճ բռուն վրայ եղած տեղերը ասոր մը կութեանը յարմար պիտի դատուի Եւ որովհետեւ Ամերիկայի կլիման սիսայինէն աւելի ցուրտ է . կը կ ծեմք որ ասիսի մէջ 36° և 37° հ սիսային լայնութեան երկիրներն ալ ռաջ պիտի դայ . որմանց տակը կամ տերը կ'իյնան Իզմիր , Կոտանա , Հ լէպ , Վուսուլ , Վահայ ծովուն հար ւային կողմէրը եւայլն : Իզմիրը լային բայոր իրենց երկիրը բերել ա լու մասնաւոր գիւրութիւննալ ունի որովհետեւ Հնդկաստանի միջնորդ թեամբ Չինաստան գտնուող հայ կ

իրեն գէմ ալ վճիռ առւաւ :

2022-2023

ԵՐԱԳԾԻ

ՊՐՈՎԻՆՍԻԱՆՆԵՐ

Չայն-ռաֆան :

ՀՈՒՏԵՐԻ ԱԿՊՈՒ Խ

Դ ՏՊԱՐԱՆԻ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԻՒՋԵՆՏՈՒՅՑ

ԵՐԵՎԱՆԻ ԿՈՎՈՒ